

Explanation for ignored the experiential curriculum, teaching methods and techniques in teacher training

تبیین سطح مغفول برنامه درسی تجربه‌شده درس روش‌ها و فنون تدریس

فائزه ناطقی*، یحیی معروفی، شهریار حیدری

^۱ استادیار برنامه‌ریزی درسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اراک

^۲ دانشیار دانشگاه بوعلی سینای همدان

^۳ دانشجوی دکتری برنامه‌ریزی درسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اراک

Abstract

The aim of this study is to investigate the ignored level of the experienced curriculum (perceptions and expectations) in a course called teaching methods and techniques; and identify factors affecting such perceptions and expectations among Shahid Modares Campus of Farhangian University, Sanadaj. In this study, mixed method has been used. In the quantitative part, a descriptive method (survey type), and in the qualitative part, phonological method, have been used. The sample of the study consisted of 101 teacher students enrolled in the first semester of 2015-16. The sampling method was non-probability sampling in quantitative part, and it was purposful in qualitative part. A questionnaire created by the researcher was used for collecting data in the quantitative part, and semi-structured interview was employed in the qualitative part. The descriptive statistics and interpretive method were used for data analysis in quantitative and qualitative parts respectively. The results of the study indicated that 77 percent of the participants found the course interesting while 70 percent found it difficult, and about 78 percent of the students believed that they need to make more efforts in the course. The qualitative findings showed that three main factors - individual, educational, and social and external - were identified as the important factors in shaping the perceptions and expectations of the students in the course.

Keywords: experiential curriculum, teaching methods and teaching techniques, ignored the experiential curriculum

چکیده

هدف از انجام پژوهش حاضر، بررسی و تبیین سطح مغفول برنامه درسی تجربه شده (ادراکات و انتظارات) در درس روش‌ها و فنون تدریس و شناسایی عوامل مؤثر در شکل‌گیری این ادراکات و انتظارات در بین دانشجو معلمان پردیس شهید مدرس دانشگاه فرهنگیان سنج است. در این پژوهش که با رویکرد آمیخته (کمی-کیفی) انجام شده، از روش تحقیق توصیفی از نوع پیمایشی در بخش کمی و از روش پدیدارشناسی برای بخش کیفی استفاده شده است. جامعه آماری پژوهش را تمامی دانشجو معلمان دبیری که درس روش‌ها و فنون تدریس را در نیمسال اول سال تحصیلی ۹۴-۹۵ پیش ثبت‌نام کرده بودند، تشکیل داده است (۱۰۱ نفر). روش نمونه‌گیری در بخش کمی روش تمام شماری و در بخش کیفی هدفمند بوده است. برای جمع‌آوری اطلاعات در بخش کمی از پرسشنامه محقق ساخته و در بخش کیفی از مصاحبه نیمه ساخت‌م‌اند استفاده شده است. روایی محتوایی ابزار بر اساس نظرات اساتید متخصص مورد تأیید قرار گرفت و پایایی آن بر اساس آلفای کرونباخ ۰/۸۹ برآورد شد. اطلاعات جمع‌آوری شده در بخش کمی بر اساس شاخص‌های آمار توصیفی و در نرم‌افزار SPSS16 و در بخش کیفی بر اساس روش تحلیل تفسیری مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. یافته‌ها حاکی از آن است که دانشجو معلمان این درس را (۷۸ درصد) جذاب، (۷۷ درصد) نیازمند تلاش و (۷۰ درصد) دشوار می‌دانند. بر اساس یافته‌های بخش کیفی سه مضمون اصلی شامل عوامل فردی، عوامل آموزشی و عوامل اجتماعی و بیرونی به‌عنوان عوامل مؤثر در شکل‌گیری ادراکات و انتظارات دانشجو معلمان نسبت به درس روش‌ها و فنون تدریس شناسایی شدند.

واژه‌های کلیدی: برنامه درسی تجربه‌شده، درس روش‌ها و فنون تدریس، برنامه درسی مورد انتظار، سطح مغفول

مقدمه

معلم‌ان نقطه آغاز و عنصر اصلی هرگونه تحول در نظام آموزش و پرورش محسوب می‌شوند (Jafari, 2014, 2). شایستگی هر نظام آموزشی به اندازه شایستگی معلم‌ان آن نظام است و کیفیت نظام آموزشی به کیفیت معلم‌ان آن جامعه وابسته است (Moradi, 2011). پیشرفت در آموزش و پرورش عموماً به صلاحیت و توانایی‌های کارکنان آموزشی به خصوص به ویژگی‌های انسانی، تربیتی و حرفه‌ای تک‌تک معلم‌ان بستگی دارد. به تعبیر گیج (Gage) بی‌تردید هیچ فرد دیگری به جز معلم نمی‌تواند تأثیر بیشتری بر آنچه در مدارس می‌گذرد داشته باشد. این معلم است که می‌تواند فرایند تعلیم و تربیت را فرایندی توأم با لذت و کامیابی یا مایوس‌کننده و بی‌ثمر سازد (Jafari, 2014). نتایج تربیتی به وسیله آنچه تدریس شده است (برنامه درسی) و چگونگی مطلوب تدریس (روش) تعیین می‌گردد (Parsa and Saketi, 2006). تدریس کانون برنامه درسی است و معلم‌ان نیازمند آشنایی با مجموعه‌ای از مهارت‌ها هستند که صرف‌نظر از موقعیت تدریس و پایه تحصیلی فراگیران تحقق مؤثر اهداف موردنظر را ممکن می‌سازد (Mehrmoammadi and Abedi, 2001).

به این دلیل در کنار دروس اصلی مربوط به رشته‌های مختلف ارائه شده در مراکز آموزش معلم‌ان، مجموعه‌ای از دروس تربیتی نیز تعبیه شده است که یکی از آن‌ها درس روش‌ها و فنون تدریس است؛ که از جمله مهم‌ترین اهداف در ارائه این درس آشنایی دانشجو معلم‌ان با اصول عام و خاص تدریس و برخی روش‌های تدریس با قابلیت‌های به کارگیری آن‌ها در موقعیت‌های متفاوت و آگاهی از منابع معتبر تدریس و ایجاد نگرش مثبت نسبت به پیگیری دستاوردهای علمی جدید حوزه تدریس است. این در حالی است که نتایج تحقیق (Abdoli, 2016) تحت عنوان آسیب‌شناسی روش‌های تدریس در فرآیند یاددهی و یادگیری نشان داد که اهمیت ندادن معلم‌ان به مهارت‌های عملی تدریس و پایین بودن سطح

علمی و حرفه‌ای معلم‌ان از جمله مهم‌ترین عوامل آسیب‌زا بر یادگیری دانش‌آموزان است.

(Pierei and Mahmoodi, 2016) نیز در پژوهشی که به منظور شناسایی علل تأثیرگذار بر افت تحصیلی دانش‌آموزان انجام دادند این‌گونه نتیجه‌گیری نمودند که کمبود نیروی انسانی متخصص از جمله عواملی است که تلاش‌های سازمان را به منظور تحقق اهداف خود با مشکل جدی مواجه ساخته است پایین بودن آگاهی‌های علمی و تخصصی، ناکافی بودن صلاحیت‌های عمومی و اثرگذاری ضعیف دبیران در فرآیند آموزش از علل مؤثر افت تحصیلی در فراگیران است. همچنین (Shahtalabi and Nasr, 2015) در پژوهشی که به منظور بررسی ادراکات دانشجویان علوم تربیتی از تدریس اساتید در دانشگاه انجام دادند این‌گونه نتیجه‌گیری کردند که چالش‌های تدریس اساتید شامل دو مؤلفه اصلی و پنج زیر مؤلفه است که مؤلفه‌های اصلی شامل ناکارآمدی فنی (شامل روش تدریس، مدیریت زمان) و مؤلفه‌های ناکارآمدی حرفه‌ای (شامل دانش، محتوا و ارزشیابی) بود. توجه به این یافته‌ها و سایر تحقیقات انجام گرفته پیشین (Ahmadi, 2001; Norouzzadeh and Fathi, 2002; Vjargah, 2010; Moradi, 2010). نشانگر اثربخشی

نامطلوب آموزش درس روش‌ها و فنون تدریس است. این نتیجه سؤالی را مطرح می‌کند و آن این است که علل به وجود آورنده وضعیت موجود چیست. اصولاً در راستای پاسخ به این سؤال پژوهشگران و مسئولین به سمت ارزیابی برنامه درسی قصد شده روش‌ها و فنون تدریس متمایل می‌شوند و بعد از آن به سراغ برنامه درسی اجرا شده می‌آیند؛ اما آنچه ارزشیابی آن مورد غفلت قرار گرفته برنامه درسی مورد انتظار دانشجویان است.

در سال‌های اخیر پژوهشگران بر این نکته تأکید نموده‌اند که ادراک از ساختار کلاس بیشتر از ساختار واقعی کلاس عملکرد افراد را تحت تأثیر قرار می‌دهد (Hajazi and Lavasani and Babai, 2012). همچنین تجربیات گذشته دانشجویان بر دیدگاهشان نسبت به

تحصیلی تأثیرگذار باشند (Zeinali Poor, 2012; Khani, 2011). در این مطالعه پژوهشگر به بررسی و تبیین سطح مغفول برنامه درسی تجربه شده (ادراکات و انتظارات) در درس روش‌ها و فنون تدریس و شناسایی عوامل مؤثر در شکل‌گیری این ادراکات و انتظارات در بین دانشجو معلمان پردیس شهید مدرس دانشگاه فرهنگیان سمنجان پرداخته است.

روش‌شناسی پژوهش

رویکرد پژوهش حاضر بر اساس ماهیت پرسش‌های تحقیق از نوع ترکیبی یا آمیخته ۱ است. در این رویکرد، روش‌های کمی و کیفی در کنار یکدیگر به کار گرفته می‌شوند (bazargan, 2012). اصل بنیادین تحقیق با رویکردهای ترکیبی، استفاده از تکنیک‌های کمی و کیفی در مراحل از تحقیق است که می‌تواند به شیوه همزمان یا متوالی انجام گیرد (Cresswell et al, 2003). در مطالعه حاضر با توجه به ماهیت پرسش‌های تحقیق از استراتژی ترکیبی -توالی بهره گرفته شده است و از میان طرح‌های توالی، طرح به کار گرفته شده، طرح توالی - تبیینی است. در بخش کمی، روش تحقیق توصیفی از نوع پیمایشی و در بخش کیفی روش تحقیق پدیدارشناسی استفاده شد. جامعه آماری پژوهش را تمامی دانشجو معلمان دبیری که درس روش‌ها و فنون تدریس را در نیمسال اول سال تحصیلی ۹۵-۹۴ پیش ثبت‌نام بودند، تشکیل داده است (۱۰۱ نفر). روش نمونه‌گیری پژوهش در بخش کمی تمام شماری و در بخش کیفی هدفمند بود. برای جمع‌آوری اطلاعات در بخش کمی از پرسشنامه محقق ساخته و در بخش کیفی از مصاحبه نیمه ساخت‌م‌اند استفاده شده است. روایی پرسشنامه با استفاده از روایی صوری و محتوایی بر اساس دیدگاه متخصصان تعیین و پایایی نیز بر اساس آلفای کرونباخ ۰.۸۹، برآورد شد. به‌منظور بررسی روایی اطلاعات به دست آمده از تحلیل متن مصاحبه‌ها، مقوله‌های به دست آمده توسط چند نفر از هم‌تایان و همچنین شرکت‌کنندگان مورد بازبینی قرار گرفت که نظر آن‌ها، تأیید مقوله‌ها بود. اطلاعات جمع‌آوری شده در

کیفیت برنامه‌های آموزشی اثرگذار است (shehadat hosain and hayisen, 2016).

برنامه درسی، جوهره هر نوع آموزشی است که در ترکیب با روش‌های مؤثر تدریس، کارآمدی و اثربخشی نظام آموزشی را تضمین می‌کند (Lambert, 2007) به نقل از (Ahmadreza oji, 2016). برنامه درسی مورد انتظار اولین بار توسط (vajargah, Fathi, 2007). در طی تحقیقی تحت عنوان واکاوی سطوح برنامه درسی تجربه شده در سطح کشور مطرح شد. این محققین برنامه درسی تجربه‌شده را دارای پنج سطح دانسته‌اند که عبارت‌اند از برنامه درسی مورد انتظار، برنامه درسی نهفته، برنامه درسی تعاملی، برنامه درسی یاد گرفته‌شده و برنامه درسی نهادینه‌شده یا انتقالی است.

برنامه درسی مورد انتظار عبارت است از آنچه مخاطبان یک درس یا برنامه درسی خاص امید و انتظار دارند، گمان می‌کنند یا پیش‌بینی می‌کنند که در آن درس یا برنامه درسی خاص بیاموزند، آنچه در ارتباط با برنامه درسی مورد انتظار اهمیت دارد، ضرورت بررسی و ارزیابی دقیق برداشت‌ها و پیش‌داوری‌های اولیه مخاطبان و عمق و حدود و ثغور آن است که ضمن برداشت‌هایی می‌تواند دقیقاً منطبق بر واقعیت یا کاملاً غیرواقعی باشند. هراندازه که برداشت و انتظار اولیه غیرواقعی باشد، دشواری برنامه درسی در تحقق اهدافش بیشتر می‌شود. برنامه درسی مورد انتظار می‌تواند تحت شرایط و عوامل معینی شکل گیرد که از جمله مهم‌ترین آن‌ها، تجربیات قبلی، برنامه درسی پنهان، آموخته‌های قبلی، مسائل، نیازها و مشکلات زندگی، تبلیغات و غیره است (vajargah, Fathi, 2002).

برداشت‌ها و انتظارات یادگیرندگان از برنامه درسی آینده که قرار است اجرا شود در ابعاد ذیل بر عملکرد فرد تأثیرگذار هستند ۱. میزان جذابیت درس ۲. تصور فرد در ارتباط با درجه دشواری درس ۳. کوشش فردی؛ که می‌تواند بر عزت‌نفس تحصیلی و خود پنداره تحصیلی و نهایتاً بر انگیزه پیشرفت تحصیلی و نهایتاً پیشرفت

۳/۰۳ نشان می‌دهد که اکثریت دانشجویان شرکت‌کننده در تحقیق تصورشان از درس روش‌ها و فنون تدریس، درسی با درجه دشواری بالا است.

پاسخ به پرسش پژوهشی جزئی سوم:

دانشجویان تا چه حد انتظار دارند که درس روش‌ها و

فنون تدریس درسی نیازمند به تلاش و کوشش باشد؟

در کل ۳ نفر از شرکت‌کنندگان در مطالعه، درس روش‌ها و فنون تدریس را نیازمند تلاش خیلی کم (۲/۸۵ درصد)، ۲۰ نفر درس را نیازمند تلاش کم (۱۹/۷۱ درصد)، ۵۸ نفر درس را نیازمند تلاش زیاد (۵۷/۴۲ درصد) و ۲۰ نفر درس فنون تدریس را نیازمند تلاش خیلی زیاد می‌دانند (۱۹/۵۷ درصد). در کل میانگین محاسبه شده ۲/۹۴ نشان می‌دهد که اکثریت دانشجویان شرکت‌کننده در تحقیق تصورشان از درس روش‌ها و فنون تدریس، درسی است که موفقیت در آن نیازمند تلاش و کوشش زیاد است.

یافته‌های کیفی

د- عوامل مؤثر بر انتظار دانشجویان راجع به (جذابیت، دشواری و سطح تلاش) درس روش‌ها و فنون تدریس قبل از شروع ترم تحصیلی کدام‌اند؟

به منظور تحلیل داده‌های حاصل از مصاحبه، متن مصاحبه روی کاغذ ثبت شد و سپس به منظور شناسایی مفاهیم کدگذاری باز صورت گرفت که نتایج آن در جدول شماره ۵ ارائه شده است.

بعد از اینکه مفاهیم شناسایی شدند برای دستیابی به مؤلفه‌ها، کدگذاری محوری صورت گرفت که نتایج آن در جدول شماره ۶ ارائه شده است.

در پایان، کدگذاری انتخابی صورت گرفت و ابعاد کلی شناسایی شدند که در جدول شماره ۷ به آن‌ها اشاره شده است.

بخش کمی بر اساس شاخص‌های آمار توصیفی و در بخش کیفی بر اساس روش تحلیل تفسیری مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. کدگذاری متن حاصل از مصاحبه‌ها در سه مرحله کدگذاری باز، محوری و انتخابی صورت گرفت. در این پژوهش ابتدا طی کدگذاری باز، کدهای مناسب به بخش‌های مختلف اختصاص یافت و مفاهیم شناسایی شدند (جدول شماره ۵). در مرحله بعد از طریق کدگذاری محوری، ابعاد متفاوت مقوله‌ها و پیوند میان آن‌ها بررسی شد و مؤلفه‌ها شناسایی شدند (جدول شماره ۶). در پایان، مؤلفه‌ها در طبقات مشابه قرار گرفت و به ابعاد کلی ربط داده شدند (جدول شماره ۷).

یافته‌ها

پاسخ به پرسش پژوهشی جزئی شماره یک:

دانشجویان تا چه حد انتظار دارند که درس روش‌ها و

فنون تدریس درس جذابی باشد؟

در کل ۴ نفر از شرکت‌کنندگان در مطالعه، درس روش‌ها و فنون تدریس را دارای جذابیت خیلی کم می‌دانند (۴/۴۲ درصد)، ۱۸ نفر درس را دارای جذابیت کم می‌دانند (۱۷/۵۷ درصد)، ۴۹ نفر درس را دارای جذابیت زیاد می‌دانند (۴۸/۵۷ درصد) و ۳۰ نفر درس فنون تدریس را دارای جذابیت بسیار بالا می‌دانند (۲۹/۴۲ درصد). در کل میانگین محاسبه شده ۳/۲ نشان می‌دهد که اکثریت دانشجویان شرکت‌کننده در تحقیق تصورشان از درس روش‌ها و فنون تدریس، درسی با درجه بالایی از جذابیت است.

پاسخ به پرسش پژوهشی جزئی شماره دو:

دانشجویان تا چه حد انتظار دارند که درس روش‌ها و

فنون تدریس درس دشواری باشد؟

در کل ۹ نفر از شرکت‌کنندگان در مطالعه، درس روش‌ها و فنون تدریس را دارای دشواری خیلی کم (۸/۵ درصد)، ۲۲ نفر درس را دارای دشواری کم (۲۱/۸۳ درصد)، ۴۱ نفر درس را دارای دشواری زیاد (۴۱ درصد) و ۲۹ نفر درس فنون تدریس را دارای دشواری بسیار زیاد می‌دانند (۲۸/۶۶ درصد). در کل میانگین محاسبه شده

جدول شماره ۵. نتایج کدگذاری باز

مفاهیم	نمونه داده‌ها	شناسه
پاسخ به نیازهای معلمی	این درس می‌تواند به نیازهای ما پاسخ دهد و این درس کاملاً می‌تواند تجربه‌ای جدید به تجربیات قبلی اضافه کند و می‌تواند بهترین روش انتقال علم باشد یعنی باعث می‌شود بتوانید به دیگران آموزش دهید، بنابراین این درس برای من درس مهم و جذابی است."	R1
رفع نیازهای آموزشی	* این درس علمی است که به تسهیل ارائه مطالب به صورت ساده به ما کمک می‌کند و نیازهای ما را در کلاس‌های آزمایشی و واقعی برآورده می‌سازد، برای همین فکر می‌کنم درس مهم و جذابی باشد "	R2
پاسخ به نیازهای حرفه‌ای	* فکر می‌کنم این درس یک درس خاصه که دانشجویان دانشگاه فرهنگیان می‌خوانند و به نظرم خیلی مهم است و بیشتر به اخلاق و رفتار معلم و کنترل کلاس می‌پردازد و فکر می‌کنم تا حدودی بتواند نیازهای معلمی ما را پاسخ دهد، به همین خاطر به نظرم این درس می‌تواند درس جذابی باشد.	R3
ارتقاء و رشد مهارت‌ها و اطلاعات رایانه‌ای	* به نظرم هدف درس این است که اطلاعات رایانه‌ای و تدریس آنلاین افزایش یابد و معلمان را کمک کند به دانش‌آموزان، آموزش‌شراحت‌تری بدهند و در وقت و انرژی دانش‌آموزان و خود معلم صرفه‌جویی شود، به همین دلیل درسی با این ویژگی‌ها می‌تواند یک درس شیرین و جذاب باشد "	R4
ارتقاء صلاحیت‌های حرفه‌ای	* به نظرم هدف درس پرورش معلم هدفمند و ماهر باشد نه اینکه فقط معلمان را با حجم زیادی از دانش و تئوری آشنا کنیم؛ و این هدف ارتقاء مهارت و صلاحیت می‌تواند باعث جذابیت درس باشد و بدون توجه به آن فکر نمی‌کنم جذابیت زیادی داشته باشد.	R5
نوع محتوای قابل ارائه و چگونگی ارائه آن	* چون انتظار دارم محتوا و مطالبی ارائه شود که یاد بگیریم از چه روش‌هایی برای درس دادن و آموزش استفاده کنیم، به عنوان مثال چه جوری یک کلاس شلوغ را کنترل کنیم، چند روش تدریس وجود دارد، کدام خوب است و کدام نامناسب و... به همین خاطر این درسی لذت‌بخش و جذاب خواهد بود "	R6
ویژگی‌های علمی و رفتاری استاد	* با توجه اهمیت و هدف درس، استاد درس باید استادی باتجربه و متخصص باشد و دانشجویان خود را بشناسد و اخلاق و ظاهر خوبی داشته باشد، یعنی بتوانی با او رابطه‌ای دوستانه برقرار کنی و در عین جدیت بتوانی با او راحت باشی و با توجه به اهمیت و هدف درس که ذکر شد و استادی با این ویژگی‌ها قطعاً چنین درسی باید از جذابیت خاصی برخوردار باشد	R7
خلاقیت آموزشی و روش‌های آموزش آن	* "با توجه به اینکه هدف کلی درس تسهیل فرایند یادگیری و انتقال مفید مطالب یادگیری است، به خاطر همین انتظار دارم که روش‌های تدریس و به‌ویژه روش‌های مربوط به خلاقیت و ابزارهای مفید برای نحوه آموزش آن ارائه شود؛ و با توجه به بحث آموزش خلاقیت، قطعاً این درس جذابی است "	R8
آموزش خلاقانه	* در این درس استاد؛ روش‌ها، نحوه برخورد و مدیریت کلاس و مهارت‌های انتقال مطالب را که قبلاً پذیرفته شده‌اند را به ما آموزش می‌دهد و ما هم در کلاس آن‌ها را یاد می‌گیریم و اجرا می‌کنیم و ما هیچ نقشی یا خلاقیتی نداریم، به همین خاطر فکر نمی‌کنم درس بدون توجه به آموزش خلاقانه جذابیت خاصی داشته باشد یا درس جذابی باشد.	R9
محیط آموزشی عملی و نزدیک به کلاس درس واقعی	* این درس می‌تواند در ارتقاء مهارت‌های معلمی و حرفه‌ای ما مؤثر باشد و این موفقیت زمانی اتفاق می‌افتد که در کنار مباحث تئوری به مباحث عملی هم توجه شود، یعنی هر چه محیط آموزشی که در اختیار ما قرار می‌گیرد به واقعیت نزدیک‌تر باشد بهتر است و با توجه به سطح ارائه درس در کلاس، درس جذابیت دارد و به خودی خود نمی‌تواند درس جذابی باشد.	R10

<p>توجه به فرهنگ‌ها و انتظارات اجتماعی مختلف</p>	<p>* فکر می‌کنم این درس علم شیوه تدریس باشد و به نظرم به‌تنهایی نمی‌تواند تمام انتظارات ما را برآورده سازد، چون موقعیت‌ها می‌تواند متفاوت باشد و فرهنگ‌ها و موقعیت‌های متفاوت نمی‌گذارد تمام انتظارات ما برآورده شود، به همین خاطر یادگیری روش‌های تدریس یا فنون تدریس بدون توجه به این مسائل نمی‌تواند جذابیت خاصی داشته باشد</p>	<p>R11</p>
<p>محیط درس آزمایشی و شبیه‌سازی شده و توجه به انجام تمرین عملی</p>	<p>* یادگیری و سختی درس بستگی به محیط کلاس دارد، یعنی باید بتوانیم محیط لازم برای آموزش این درس را شبیه‌سازی کنیم و درس ساده‌ای نیست اما سخت بودن آن به این منزه نیست که قابل یادگیری نیست بیشتر منظورم این است که باید برای یادگیری آن وقت صرف کرد و جدی بود "</p> <p>* با توجه به اینکه من فکر می‌کنم این کلاس و درس یک محیط و کلاس آزمایشی قبل از ورود به کلاس رسمی است و قطعاً در چنین کلاس‌هایی قرار است آنچه ما باید در کلاس‌های رسمی انجام دهیم، باید در اینجا تمرین کنیم و آموزش ببینیم، بنابراین فکر کنم درس سختی باشد البته سخت بودن درس بیشتر مهم و بااهمیت بودن و نیازمند دقت و تلاش داشتن است</p>	<p>R12</p>
<p>نحوه طراحی آزمون‌ها ارزشیابی‌های مختلف</p>	<p>* این درس به نظرم درس خیلی مهمی است چون فکر می‌کنم علاوه بر آموزش مهارت‌های کلاس‌داری و نحوه برخورد با دانش‌آموزان بر نحوه انجام آزمون و ارزشیابی هم تأکید داشته باشد به همین خاطر فکر نمی‌کنم درس ساده‌ای باشد و قطعاً باید برای یادگیری آن تلاش کنیم."</p>	<p>R13</p>
<p>تخصص و ویژگی‌های اخلاقی استاد</p>	<p>* من فکر می‌کنم این درس چون به نظرم بیشتر آموزش مهارت‌ها به‌ویژه مهارت‌های تدریس را مدنظر دارد و برای درسی با این ویژگی و هدف به یک استاد متخصص و باتجربه و صبور هم نیاز دارد و علاوه بر آن فکر کنم محیط خاصی هم برای آموزش و تمرین هم لازم داشته باشد، بنابراین درسی با این شرایط فکر نمی‌کنم درس ساده‌ای باشد، قطعاً درس مهم و سختی است</p>	<p>R14</p>
<p>عنوان آموزشی درس</p>	<p>* آنچه از عنوان این درس قابل‌درک است، آموزش مهارت‌ها و فنون است، پس قطعاً نیاز به محیط خاص، اساتید با توانایی‌ها و مهارت‌های خاص و حتی منابع متفاوت و عملی نیاز داشته باشد، پس با این اوصاف چنین درسی می‌تواند یک درس مهم و سخت باشد.</p>	<p>R15</p>
<p>علاقه و انگیزه درونی به درس</p>	<p>* به نظر من این درس آسانی است، البته منظورم اینه راحت میتونی یاد بگیری، نه اینکه درس را سهل بگیری یعنی اگر درس را دوست داشته باشی و علاقه‌مند باشی درس را یاد می‌گیری و فکر نکنم خیلی سخت باشد و اگر علاقه و انگیزه لازم را نداشته باشی قطعاً درس سختی خواهد بود.</p>	<p>R16</p>
<p>میزان توجه به مشارکت‌پذیری و مباحثه</p>	<p>* به نظرم هدف درس ارائه بهترین روش تدریس برای یادگیری است و این درسی است که به ۱۰۰ درصد مشارکت نیاز دارد اگر در عمل به اجرای این مشارکت در کلاس درس و مباحث توجه شود قطعاً درس سخت و نیازمند تلاش خواهد بود.</p>	<p>R17</p>
<p>محیط‌های عملی و شبیه‌سازی شده</p>	<p>* به نظرم هدف درس این است با مهارت‌های شناسایی و ویژگی‌های دانش‌آموزان و انتقال تجربه و دانش موردنیاز به آن‌ها آشنا شویم و اگر آموزش در محیط‌های عملی یا شبیه‌سازی شده یا حتی گاهی در محیط واقعی اتفاق بیفتد، درس مهم و سختی خواهد بود و گرنه فکر نمی‌کنم زیاد سخت باشد</p>	<p>R18</p>
<p>آشنایی با شرایط اجتماعی و آموزشی خاص</p>	<p>* با توجه به اینکه فکر می‌کنم درس هدفش این است که ما را با شرایط اجتماعی و آموزشی کلاس‌های واقعی و خاص آشنا کند و این نحوه آموزشی به شرایط خاصی نیاز دارد هم برای یادگیری و هم برای آموزش، بنابراین فکر کنم درس سخت و کاربردی باشد.</p>	<p>R19</p>
<p>برداشت فکری با توجه به نام و عنوان درس</p>	<p>* برداشت و توقع من همان‌گونه که از اسمش پیداست این است که در این درس با نحوه تدریس، مهارت‌ها و فنون موردنیاز معلمی برای ارائه یک تدریس باکیفیت و عالی و روش انتقال علم آشنا شویم. فکر می‌کنم نیازمند تلاش مستمر و مداوم است</p>	<p>R20</p>

<p>آشنایی با ناهنجاری‌های اجتماعی و رفتاری</p>	<p>* این درس به نظرم درس خیلی مهمی است چون فکر کنم نحوه برخورد با دانش‌آموزان ناهنجار از نظر رفتاری و اجتماعی که فکر کنم مهم‌ترین مشکل خودمم نیز باشد و مدیریت کلاس درس ارتباط دارد، بنابراین فکر نمی‌کنم درس ساده‌ای باشد و حتماً نیاز به تلاش و سخت‌کوشی و صرف وقت زیاد برای انجام تکالیف دارد</p>	<p>R21</p>
<p>احساس خوب و لذت از درس</p>	<p>* وقتی این درس را در سایت دیدم خیلی خوشحال شدم زیرا از درس‌هایی مانند فنون تدریس و روان‌شناسی تربیتی لذت می‌برم، زیرا فکر می‌کنم به معلمان شناخت کلی درباره ویژگی‌های دانش‌آموزان و نحوه برخورد با آن‌ها ارائه می‌دهد؛ بنابراین درسی با این اهمیت فکر نمی‌کنم درس روتین و ساده‌ای باشد و حتماً نیاز به تلاش مستمر و مداوم دارد.</p>	<p>R22</p>
<p>طراحی آزمون و سؤال و آشنایی با انواع ارزشیابی</p>	<p>* به نظرم هدف درس روش‌ها و فنون تدریس این است که مهارت‌های معلمی، اخلاقی و رفتاری را به معلمان آموزش بدهد و مهم‌تر از آن آموزش نحوه طراحی آزمون و سؤال و ارزشیابی‌های مختلف از دانش‌آموزان که مهم‌ترین مشکل خود ما و معلمان دوران تحصیل ما هم بود باشد، بنابراین یادگیری این مهم نیازمند تلاش و کوشش مستمر و مداوم است.</p>	<p>R23</p>
<p>تمرین و توجه به بعد عملی محتوای آموزشی</p>	<p>* من انتظار دارم که در محتوایی که ارائه می‌شود تمام اطلاعات لازم برای مهارت‌های معلمی گفته شود و بیشتر محتوای رویکردهای تدریس به صورت عملی باشد، بنابراین یادگیری چنین محتوایی نیازمند صرف وقت و تلاش و کوشش است.</p>	<p>R24</p>
<p>آشنایی با نحوه ارتباط با دانش‌آموزان</p>	<p>* انتظار دارم با انواع روش‌های تدریس برای به‌کارگیری در کلاس درس و نحوه ارتباط با دانش‌آموزان و انتقال مفاهیم و مطالب درسی آشنا شوم و آشنایی و یادگیری چنین مطالبی قطعاً نیاز به تلاش و کوشش مداوم دارد.</p>	<p>R25</p>
<p>افزایش مشارکت‌پذیری و توجه به محیط‌های آموزشی عملی و واقعی</p>	<p>* انتظار دارم آن‌گونه که شایسته و بایسته است این درس اجرا و آموزش داده شود یعنی دانشجو در ارائه درس نقش پررنگ‌تری داشته باشد یعنی هم مطالب تئوری ارائه شود و هم مباحث عملی و هر چه محیط عملی به واقعیت نزدیک‌تر باشد بهتر است؛ بنابراین یادگیری و فعالیت در چنین محیط و فضای آموزشی نیازمند تلاش و کوشش است</p>	<p>R26</p>
<p>استفاده بهینه از وقت و زمان و توجه به مهارت‌های عملی</p>	<p>* انتظار دارم که در کلاس مطالبی که عملی هستند را به ما یاد دهند و کمتر تئوری ارائه دهند و بحث‌های روان‌شناسی و فلسفه را زیاد در کلاس باز نکنند و وقت عملی مهارت‌ها را مانند نحوه مدیریت کلاس و ... را با این مطالب از بین نبرند اگر در عمل چنین اتفاقی بیفتد درسی نیازمند تلاش است و اگر نه، فکر نمی‌کنم به‌غیر از خواندن تلاش دیگری لازم داشته باشد</p>	<p>R27</p>
<p>آشنایی با مهارت‌های اجتماعی و ارتباطی</p>	<p>* فکر می‌کنم هدف درس شناسایی و آموزش ویژگی‌های لازم مانند داشتن قدرت بیان، رفع استرس و اضطراب حضور در جمع به‌منظور توانایی مدیریت و کنترل کلاس درس باشد، بنابراین یادگیری و آموزش چنین مهارت‌هایی قطعاً نیازمند تلاش و صرف وقت خواهد بود.</p>	<p>R28</p>
<p>آموزش استفاده صحیح از زمان برای یک تدریس مناسب</p>	<p>فکر می‌کنم این درس می‌خواهد به ما آموزش دهد از زمان مشخص شده برای یک آموزش صحیح و اصولی به‌درستی استفاده کنیم و بتوانیم زمان مناسب برای هر بخش از یک تدریس را به‌خوبی بشناسیم و تشخیص دهیم</p>	<p>R29</p>

جدول ۶. نتایج کدگذاری محوری

مؤلفه‌ها	مفاهیم	شناسه
نیازها	پاسخ به نیازهای معلمی+رفع نیازهای آموزشی+پاسخ به نیازهای حرفه‌ای	R1+R2+R3
ارتقاء مهارت	ارتقاء و رشد مهارت‌ها و اطلاعات رایانه‌ای+ ارتقاء صلاحیت‌های حرفه‌ای	R4+R5
متن و محتوای آموزشی	نوع محتوای قابل‌ارائه و چگونگی ارائه آن+ تمرین و توجه به بعد عملی محتوای آموزشی	R6+R24
استاد	ویژگی‌های علمی و رفتاری استاد+تخصص و ویژگی‌های اخلاقی استاد	R7+R14
خلاقیت آموزشی	خلاقیت آموزشی و روش‌های آموزش آن+آموزش خلاقانه	R8+R9
محیط آموزشی	محیط آموزشی عملی و نزدیک به کلاس درس واقعی +محیط درس آزمایشی و شبیه‌سازی‌شده و توجه به انجام تمرین عملی+ محیط‌های عملی و شبیه‌سازی‌شده	R10+R12+R18
مهارت‌های ارتباطی و اجتماعی	توجه به فرهنگ‌ها و انتظارات اجتماعی مختلف + میزان توجه به مشارکت‌پذیری و مباحثه+ آشنایی با شرایط اجتماعی و آموزشی خاص + آشنایی با ناهنجاری‌های اجتماعی و رفتاری+ آشنایی با نحوه ارتباط با دانش‌آموزان+ آشنایی با مهارت‌های اجتماعی و ارتباطی	R11+R17+R21+R25+R28
ارزشیابی	نحوه طراحی آزمون و ارزشیابی‌های مختلف+ طراحی آزمون و سؤال و آشنایی با انواع ارزشیابی	R13+R23
عنوان درس	عنوان آموزشی درس+ برداشت فکری با توجه به نام و عنوان درس	R15+R20
علاقه و انگیزه درونی	علاقه و انگیزه درونی به درس + احساس خوب و لذت از درس	R16+R22
مدیریت زمان	استفاده بهینه از وقت و زمان+ آموزش استفاده صحیح از زمان برای یک تدریس مناسب	R27+R29

جدول ۷. نتایج کدگذاری انتخابی

موضوع	ابعاد	مؤلفه‌ها
عوامل مؤثر بر انتظارات و ادراکات دانشجو معلمان راجع به جذابیت، سطح تلاش موردنیاز و میزان دشواری درس روش‌ها و فنون تدریس	عوامل فردی	نیازها
		علاقه و انگیزه درونی
		ارتقاء مهارت
	عوامل آموزشی	استاد
		متن و محتوای آموزشی
		محیط آموزشی
		ارزشیابی
		خلاقیت آموزشی
		عنوان درس
	عوامل اجتماعی	مهارت‌های اجتماعی و ارتباطی
		مدیریت زمان

بحث و نتیجه‌گیری

تدریس در تمامی نظام‌های آموزش و برنامه درسی، عرصه اصلی اختیارات معلم است و همین اختیارات است که مسئولیت معلم را برای به‌کارگیری مؤثر روش‌های تدریس الزامی می‌کند. تدریس فعالیتی موقتی است که شکل مؤثر آن بر بنیاد دانش و یافته‌های علمی دنبال می‌شود. چنین دانشی را معلمان آینده برای هرگونه عمل خود نیاز دارند. نیازی که سعی شده است با گنجاندن واحد درسی تحت عنوان روش‌ها و فنون تدریس در سرفصل کارشناسی تربیت دبیر در رشته‌های مختلف و همچنین آموزش ابتدایی تا حدودی پاسخ داده شود. قدر مسلم آنچه که می‌تواند تحقق بخش این نیاز باشد مشارکت همه‌جانبه آموزشگر - دانشجو معلم در فرآیند یاددهی - یادگیری است و این امر محقق نمی‌گردد، مگر به شرط آنکه نگرش و در نتیجه انتظارات دانشجو معلمان نسبت به این درس مطلوب باشد. لذا از آنجا که انتظارات دانشجویان در نحوه تعاملاتشان در کلاس درس تأثیرگذار خواهد بود. لذا شناخت این انتظارات و عوامل تأثیرگذار در شکل‌گیری آن‌ها به منظور اصلاح انتظارات غیرمنطقی و سوگیری‌های نادرست نسبت به درس ضرورتی غیرقابل انکار است.

به‌طور کلی انتظارات را می‌توان از طریق سنجش واکنش‌ها و عکس‌العمل‌ها نسبت به یک برنامه درسی در ابتدای کلاس ارزیابی کرد. هدف این پژوهش تبیین سطح مورد انتظار برنامه درسی تجربه‌شده روش‌ها و فنون تدریس بود. در این تحقیق به کمک پیمایش نظرات دانشجو معلمان، ادراکات آن‌ها در ارتباط با درس روش‌ها و فنون تدریس مورد بازنمایی و توصیف قرار گرفت. یکی از متغیرهایی که در این ارتباط مورد ارزیابی قرار گرفت، میزان جذابیت درس بود که برای شناسایی و سنجش این متغیر مطابق جدول شماره ۲ از مؤلفه‌های دوست داشتن، تمرکز و توجه به درس، عاقلانه بودن، صرف وقت برای مطالعه درس، تحسین برانگیز بودن موفقیت درس، اهمیت درس، میزان علاقه‌مندی به انجام تکالیف درس و

درنهایت ضروری یا زائد بودن پاس کردن درس در پرسشنامه سؤال شد که اکثریت پاسخگویان درس روش‌ها و فنون تدریس را (۷۸ درصد، میانگین ۳/۰۲) جذاب دانستند، قدر مسلم این درس جذابیت خود را مدیون احساس نیاز دانشجویان به کسب مهارت‌های ارائه شده در این درس به‌منظور دستیابی به موفقیت در شغل آینده‌شان است و این مسئله‌ای است که به‌صورت مکرر در مصاحبه‌های انجام شده دانشجویان بر آن تأکید داشته‌اند. البته در مصاحبه‌های انجام‌شده با دانشجویانی که میزان جذابیت درس را کمتر ارزیابی کرده بودند نکته‌های خیلی جالبی از طرف این دانشجویان مطرح شد که حکایت از انتقال تجربه‌های پیشین این دانشجویان داشت. تجربیاتی از درس‌های با ارزشی که به علت ارائه ضعیف به اهداف خود نرسیده بودند، درس‌هایی که ماهیت عملی‌شان به دلیل نبود امکانات و یا ضعف مدرسین به درس تئوری و ارائه مستقیم آن ختم شده بود. نظراتی که نتایج تحقیقات مؤید آن‌ها است (Abdoli, 2015; Piri and Mahmoodi, 2016; Norouzzadeh and Fathi, 2001; Moradi, 2010; Vjargah, 2002).

مطابق جدول شماره ۳ به‌منظور سنجش متغیر میزان دشواری درس، مؤلفه‌هایی از جمله: میزان اهمیت آمادگی قبلی برای انجام تکالیف درس، میزان خستگی دانشجو در کلاس درس روش‌ها، میزان و سطح آسانی و دشواری درس، میزان تلاش موردنیاز برای انجام تکالیف درس، افزایش صلاحیت‌های حرفه‌ای تدریس و درنهایت میزان اضطراب در انجام دادن تکالیف عملی درس سؤال شد که نتیجه این پرسش از دیدگاه اکثریت پاسخگویان (۷۰ درصد) نشان داد که درس روش‌ها و فنون تدریس درسی دشوار است. از جمله دلایلی که باعث شده دانشجویان این درس را دشوار قلمداد کنند. دستیابی به تسلط بر مهارت‌های تدریس و ارائه آن‌ها در موقعیت‌های شبیه‌سازی شده در کلاس و اضطراب ناشی از آن است. البته از میان نظرات دانشجویانی که این درس را کمتر دشوار ارزیابی کرده‌اند هم می‌توان به نکته‌های جالبی

عوامل آموزشی مؤثر بر برنامه درسی مورد انتظار، متن و محتوای آموزشی و محیط آموزشی است که در تحقیقات انجام‌شده توسط (marooft, 2008 and biggs, 1989) نیز به این یافته اشاره شده است. از دیگر عوامل آموزشی متغیر ارزشیابی است که بر برنامه درسی مورد انتظار، مؤثر بوده است. با توجه به نتایج به دست‌آمده می‌توان گفت ارزشیابی هم از عناصر مهم تأثیرگذار بر برنامه درسی مورد انتظار روش‌ها و فنون تدریس است که باید مورد توجه جدی برنامه‌ریزان و مدرسان قرار گیرد. نتیجه به دست‌آمده فوق با تحقیقات طرح سه عاملی (نشانگر، فراگرد و محصول) (biggs, 1989, 1993, 2001) و تحقیق راهبردهای ارزشیابی کیفیت آموزش (marooft, 2008) و همچنین با نتایج تحقیق (shahtalabi and nasr, 2015) که یکی از چالش‌های تدریس اساتید را مؤلفه ناکارآمدی حرفه‌ای شامل (دانش، محتوا و ارزشیابی است نیز همخوانی دارد. از دیگر متغیرهای آموزشی مؤثر بر برنامه درسی مورد انتظار مدرس است. تأثیر مدرس بر برنامه درسی مورد انتظار را در نتایج تحقیقات (marooft, 2008 and biggs, 2001) نیز می‌توان شاهد بود. از متغیرهای فردی تأثیرگذار بر برنامه درسی مورد انتظار، متغیرهای دوستان و همکلاسی‌ها بوده است؛ یعنی نقش دوستان و همکلاسی‌ها بر برنامه درسی مورد انتظار روش‌ها و فنون تدریس بسیار مهم است. تحقیقات؛ ماهیت سیستمی تدریس شولمن (Nasr, 1992) و Esfahani, 2006) and Parsa, 2006) نیز نتایج به دست‌آمده را تأیید می‌نماید. از دیگر متغیرهای فردی تأثیرگذار بر برنامه درسی مورد انتظار متغیر رضایت از درس و دوره آموزشی است که نتیجه به دست‌آمده در این زمینه را تحقیقات زیادی تأیید می‌نمایند که بعضی از آن‌ها یادآوری می‌گردد: تحقیق (Francis, 1989, Wilson, 2000) و (kouen, 2001) و (Astin, 1985) در خصوص تأثیر رضایت از محیط و درس آموزشی بر موفقیت دانشجوی، تعامل دانشجوی با اساتید و کارکنان (کیفیت محیط آموزشی) (marooft, 2008) و ساختار اجتماعی و اداری مدرسه

دست‌یافت که همان‌طور که قبلاً در ارتباط با میزان جذابیت درس گفته شده نشأت گرفته از تجربیات گذشته فراگیران است. باور به اینکه این درس هم مانند درس‌های مشابه به ارائه یک مبحث تئوری که در قالب یک کتاب درسی خلاصه‌شده است و نهایتاً حفظ کردن و امتحان دادن ختم می‌شود؛ بنابراین یادگیری آن همراه با دشواری نخواهد بود. برای سنجش متغیر سطح تلاش همان‌طور که جدول ۴ نشان می‌دهد سعی شد با ارائه پرسش‌هایی به دانشجویان نظرهايشان در ارتباط با این متغیر جمع‌آوری گردد حاصل این تلاش نشان داد که از دیدگاه اکثریت پاسخگویان (۷۷ درصد، میانگین ۲/۹۴) این درس نیازمند تلاش و کوشش مستمر است. از جمله علل به وجود آمدن این نوع نگاه در دانشجویان انتظارشان از این درس به عنوان درسی است که می‌بایست نیازهای آن‌ها را در راستای آشنا و مسلط شدن بر فنون و مهارت‌های معلمی پوشش دهد، بود. لذا بر خود واجب می‌دانستند که بر این درس تلاشگر باشند؛ اما دانشجویانی که معتقد بودند این درس نیاز به تلاشگری ندارد دانشجویانی بودند که بر اساس تجربیات قبلی‌شان منتظر ارائه درسی به صورت تئوری از طریق سخنرانی بودند؛ لذا تلاش بیش از حدی را برای گذراندن این درس متصور نبودند. همچنین به منظور شناسایی و تحلیل عوامل مؤثر بر انتظارات دانشجو معلمان راجع به جذابیت، سطح تلاش و دشواری درس روش‌ها و فنون تدریس، داده‌ها با استفاده از روش کدگذاری تحلیل شدند و روایی و پایایی آن‌ها از طریق سه معیار قابل قبول بودن، قابلیت اطمینان و تأییدپذیری به دست آمد. پس از حذف کدهای مشترک ۱۱ کد مفهومی استخراج گردید که در سه مضمون محوری عوامل آموزشی شامل: استاد، متن و محتوای آموزشی، محیط آموزشی، ارزشیابی و خلاقیت آموزشی؛ عوامل فردی شامل: نیازها، علاقه و رضایت درونی، ارتقاء مهارت و عوامل اجتماعی شامل: عنوان درس، مشارکت‌پذیری، مهارت‌های ارتباطی و اجتماعی و مدیریت زمان شناسایی و دسته‌بندی شدند. از متغیرهای

- higher education. San Francisco: Jossey-Bass.
- Batavani, M and Ghayoor M. (2002). And the importance of teacher participation in curriculum planning, *Journal of Educational Technology*, Number 5
- Bazargan, A. (2014). *Introduction to qualitative research methods in the behavioral sciences and mixed with conventional approaches*. Tehran: Publication visit [Persian]
- Biggs J. (2001). "the reflective institution: Assuring and enhancing the quality of Teaching and learning" *Higher Education*.
- Biggs, j. (1929) "Approaches Biggs, to the enhancement of tertiary teaching". *Higher Education Research and Development*.
- Biggs, j. B (1993). "From theory to practice: A cognitive system approach". *Higher Education Research and Development*.
- Brown, Ryan A. (2009). *Curriculum Consonance and Dissonance in Technology Education Classrooms*. *Journal of Technology Education* Vol. 20 No. 2, spring
- Cuban, L. (1993). The lure of curricular reform and its pitiful history. *Phi Delta Kappan*, 25(2), 122-125.
- Dadgari, Ali; Kassaian, Amir, Atash Sokhan, Giti, Nazareth Fadafen, L; Dadvar ayla and Kalatehjary, M. (2002). Assessing the adequacy of clinical midwifery curriculum the students to achieve basic learning objectives from the perspective of students and faculty. *Knowledge & Health*, Volume 4, Fall, No. 3. University of Medical Sciences and Health Khdm. 22- anymore. Pages [Persian]
- Fathi Vajargah, K. (2009). *Autopsy curriculum, experiential curriculum* Proceedings of the Fourth Conference of the realm of curriculum in Tehran: [Persian]
- Fathi Vajargah, Kooresh. (2005). *Autopsy experiential curriculum (model for research in the curriculum)*. Taken from the realm of curriculum in Iran, the publisher. [Persian]
- Francis, L.J. (1929): "measuring Attitude Towards christianity during child hood and Adolescence Personality and individual Differences".
- Fullan, M. (2002). *The new meaning of educational change (4th ed)*. New York: Teacher Collage Press
- Gall, Meredith, Burke, Walter, scabies, Joyce (3132) *qualitative and quantitative research* (akrami, 1995). درنهایت با توجه به اینکه یکی از مهم‌ترین عوامل تأثیرگذار بر ایجاد شکاف بین برنامه درسی قصد شده و کسب‌شده برنامه درسی مورد انتظار است. لذا با وجود اینکه یافته‌های این پژوهش نشان داد که میزان جذابیت و انگیزه تلاش در این درس در بین اکثریت دانشجویان شرکت‌کننده در این تحقیق در وضعیت مطلوبی قرار دارد اما با در نظر گرفتن این نکته که قصد بر این است که تمامی این دانشجویان وارد حرفه معلمی شوند لذا نگاه منفی در تعداد کمی از این دانشجویان هم بحران بزرگی برای نظام آموزشی به همراه خواهد داشت. لذا پیشنهاد این تحقیق برای مسئولین دانشگاه‌های فرهنگیان این است که با نظارت بیشتر بر نحوه انتخاب اساتید و نظارت بر برنامه‌های درسی اجراشده و همچنین فراهم نمودن امکانات لازم برای اجرایی شدن دروسی که بیشتر جنبه عملی دارند تجربیات امیدوارکننده‌ای برای دانشجویان آتی فراهم نمایند. البته این پیشنهاد قابل ارائه به مسئولین آموزش و پرورش برای رعایت این ضروریات در آموزش‌های پیش از دانشگاه هم است.
- منابع**
- Abedi, Heidar Ali (2010). Application of phenomenological research in clinical sciences. *Strategy Journal* 54 (19), 224-202 [Persian]
- Ahmadi, G. (2001). The amount of consistency and coordination between the three programs intended, implemented and acquired new program of science education in elementary school. *Journal of Education*, No. 26 [Persian]
- Akrami, R. (1994). *Islamic vision of the high school curriculum model*, PhD thesis, University of Tehran Trbytmlm. [Persian]
- Anne Hume and Richard Coll. (2015). *Authentic student inquiry: the mismatch between the intended curriculum and the student-experienced curriculum*. *Research in Science & Technological Education* Vol. 22, No. 1, April 2010, 43-62
- Astin, A. W. (1985). *Achieving educational excellence: critical assessment of priorities and practice in*

- aesthetic dimensions, a lecturer Journal, Volume 5, Issue 3
- Mehrmohammadi, Mahmoud. (2002). Views, attitudes, perspectives. Mashhad: Astan Quds Razavi [Persian]
- Mohammadi, M. (2002). Incoming students study engineering and science curriculum experienced the satisfaction of Shiraz University offer explanatory models. Journal of Education and Psychology, University of martyr Chamran, Volume III, Issue 3 [Persian]
- Mohebi, A., et al (2011). Investigation of Factors Affecting the hidden curriculum of Islamic Thought undergraduate and provide guidelines for improving it. Journal of Educational Psychology, No. XIX, the sixth year, winter 29 [Persian]
- Momeni Mahmuee H., H.Karami, M and Mashhadi, Ali. (2011). Investigate the role of reducing the distance between the intended curriculum, implemented and experiential in higher education. Studies curriculum of higher education. Autumn and winter, Issue 2. Brnamh.90- course of studies. 110 pp. [Persian]
- Moradi, Masoud(2010) analyzing the content of the curriculum in terms of working methods, offer a good model for teaching and comparing it with the current status of teaching in centers doctoral thesis curriculum, Tarbiat Modarres University[Persian]
- Naderi, Ezatollah and Saif Naraq, M. (2013). Research methods and the evaluation of Human Sciences, Tehran, publications Arasbaran, [Persian]
- Nasr Esfahani, A. (1992). Factors contributing to the improvement of teaching quality. Journal of Education, Issue 29, Spring 30-45 [Persian]
- Norouzzadeh, Reza Fathi Vajargah, K. (2002). Introduction to the academic curriculum, Tehran, Press Institute of Research and Planning in Higher Education 202[Persian]
- O`Sullivan, M. C. (2002). Reform implementation and the realities within which teachers work: A Namibian case study. Compare.32(2):219-13
- Parsa, Abdullah and Saketi, P. (2002). Approaches to learning, learning outcomes and student learning perceptions of curriculum implemented and course of study, Journal of methods) Vol. I (AR translator Nsrvhmkaran, Tehran side.
- Hajduk, M.A. (2000). Differences between full and part-time faculties' student centered instructional format as identified by PALS and APALS when teaching adults in academic credit courses in a community college. (Doctoral dissertation). Temple University.
- Kamrul Hasan, M, (2004). A linguistic study of English language curriculum at the secondary level in Bangladesh, <http:// www.anguageinindia, com/Aug2004/hasandisserrtion 1. htm/>.
- Kanter, R. M. (2004). Confidence: How winning and losing streaks begin and end. New York: Crown Business
- Keshiaray, N; Fathi Vajargah, K; Zimitat, Kerag; Foroughi, Ali. (2002) experiential curriculum model-based design validation DrgrvhHay medical phenomenology. Iranian Journal of Medical Education, No. 9, pp. 62-55 [Persian]
- Khakbaz, Azimie and Musapur, N. (2009). Experience interdisciplinary curriculum implementation in Iran: A Case Study graduate mathematics education. Journal of Interdisciplinary Studies in the Humanities, Volume I, Number 4[Persian]
- Lary.D.burton (2003).the formal, the planned, and the learned curriculum in an elementary education methods course for mathematics: three perspectives on course content. A paper presented at the first triennial meeting of the international Association for the Advancement of curriculum studies east china normal universiry shanghai.
- Luen, Wong Kee. (2002).Curriculum Gaps in Business Education: a Case Study of Stakeholders' Perceptions.Thesis submitted for the degree of Doctor of Education at the University of Leicester
- Manteghi, M. (2010). The challenges facing educational innovation. First National Conference on Educational Innovations. Tehran. Pages 32-24 [Persian]
- Maroofi, Y. (1999). Factors affecting the quality of university education in order to provide a model for the evaluation of a doctoral dissertation Tehran University Trbytmlm[Persian].
- Mehrmohammadi, Mahmoud and Abedi, Lotfali (2001). The nature of its teaching and

- Humanities and Social Sciences, Shiraz University, Volume 26, Number 3[Persian]
- Parsa, Mohammad. (2006). Factors affecting curriculum is implemented and taught in the undergraduate curriculum of Shiraz University based on three factors Biggs, PhD thesis discipline course planning, Shiraz University. [Persian]
- Pour Bayram, Ali, Sharif Mustafa (2011). Identify and prioritize the factors affecting the implementation of descriptive assessment in primary schools of the country. Journal of Curriculum Studies Association's research program - 1 (2), 1-22 [Persian]
- Quin, Petrian M. (2000); " Factors influencing students outcomes in university agricultural courses": bulding and testing explanatory models. thesis submitted to Charles sturt university in fulfillment of Thy requirement for the degree of doctor of philosophy – November.
- San Francisco State University. (2005). Assessing teacher effectiveness: An information & background paper. Available in:<http://www.sfsu.edu/>
- Thornton, S. J. (1922). Curriculum consonance in United States history Classrooms. Journal of Curriculum and Supervision, 3(4), 302-320.
- Waskow, J. (2006). Understanding and application of learnercenteredness among community college faculty. (Doctoral dissertation). Walden University.
- Wilson, L. O (2001) types of curriculum, Available at:[www.uwsp.edu/ Education/ Silson/curr/curtyp.htm](http://www.uwsp.edu/education/Silson/curr/curtyp.htm).
- Ahmadreza oji nezhad(2016),. An evaluation of the compatibility of the intended, implemented, and learned curricula: considering the natural sciences lesson at the 2rd grade of junior high school in neilincity.journal researchin curriculum planning. Vol 12NO 17(continsonan)spring 2015 pages 89-98[Persian]
- Somayeh Shah Talebi, Forog Tasdighi, Ahmad Reza Nasr(2015). You should know that what the challenges of teaching at the university are?!, Research in Curriculum Planning, Vol 12. No 17 (continus 44) Spring 2015, Pages 15-25[Persian]